

Emmanuel is een brave jongen. Geen kwaad woord over hem. Proper op zijn eigen, lief voor de beestjes. Hij werkt graag. Een baasje om fier op te zijn. Eentje uit de duizend. Eentje uit de boekjes.

Hij heeft het niet gemakkelijk gehad, Emmanuel bedoel ik. 'k Heb hem te veel uit de wurggreep van zijn pa moeten sleuren. Rode striemen op zijn keel.

'Hoe kunde gij zo wreed zijn?' tierde ik dan. Mijn handen wrongen zich vast in mijn voorschort. Ze vermurzelden het haakwerk aan de rand.

'Sara, ge moet stoppen met Manu te verdedigen. Een schop in zijn kloten verdient hij.' De hazenlip van Cocu, Emmanuels vader, trok altijd violet als hij zich opwond.

'En dan? Maakt dat u gelukkig. Gaat dat zijn probleem oplossen? Daarbij... hij heeft geen probleem.'

'Het gaat om het principe. Ge kunt hem toch niet altijd over zijn bolleken wrijven? D'r mag toch eens duidelijk gezegd worden wat...'

'Gezegd? Ge schreeuwt hem doof! Het scheelde geen haar of het jong moest met gesprongen trommelvliezen en een kapot strot naar 't hospitaal. Zijn haar is verdomme in de krul geschoten van 't verschieten.'

'Uw prins Manu kan keien doen vechten. Als hij nog een keer zijn muil opendoet terwijl de brouwer in onze buurt is, sla ik zijn tanden uit en knutsel er een pijpenrekje van. Voor op de schouw. Hij moet leren luisteren. Het is een verwend jong, een kakkenestje, een bedorven stront. Een beetje respect is toch niet te veel gevraagd.'

Emmanuel kan goed eten. Boterhammen met smout en bruine suiker. Vers, warm brood. Zijn ogen blinken als hij daar, na een godganse dag spitten, zijn tanden in zet.

Emmanuel heeft mij, zijn eigen moeder, met een spade de nek afgestoken. Zomaar. Zoals ge een kip de kop afkapt. Hebt ge al eens een kieken zonder kop zien lopen? Het bloed gutst eruit. Heel uw schoon plankier

vol dikke gulpen rode stroperige pap. De kop blijft liggen, kakelend met een rochelende keel. Ge loopt u zot achter zo een beest. Het houdt zich niet in. Waarom zou het ook? Als ge niks ziet, is er geen reden om te stoppen.

Manu hield het spartelende soepkieken stevig vast en duwde het nekje tegen het kapblok. Het moest. Nieuwjaar zonder vlees was beschamend. De burendachten nu al dat ze elke dag patatten aten met ajuin-saus. Soms droge boterhammen met zelfgemaakte rabarberconfituur. Zijn Maria was vel over been. Manu's vingers nestelden zich in de nek van de kip. De magere hartslag joeg tegen zijn handpalm. De nek-wervel voelde broos aan. Vlees en knoken. Het beest-je keek de dood recht in de ogen. Manu keek terug.

Maria hief de bijl en hakte, ogen gesloten, in op het gekakel. Een doffe smak van ijzer door pluimen en nekbeentjes op hout. De kip snokte en sputterde. Het lijfje spartelde zich onstuimig los uit Manu zijn bezwete handen. De kop bleef liggen. De oogjes glazig en gelaten.

Het kapwerk liet Manu aan Maria over; zelf kon hij het niet. Misschien hield hij te veel van die beesten. Hun fiere tred, die statige poten. Of was het de blinkende hoogmoed in hun ogen, die tot medelijden dwong? Hij voederde zijn kippen met maïs, oud brood en beschimmelde koeken die hij kreeg van bakker Verhulst enkele dorpen verder. Hij had nog iets te goed van Verhulst. Toen zich een nieuwe patissier in het dorp vestigde, had hij daar, op vraag van de bakker, achtereenvolgens een nest muizen, een hoop wespen en nog een pak ander ongedierte binnengestoken. Manu's laatste pesterij, viskoppen stinkend naar verdoemenis, verstopt onder de smeltketel, was de doodsteek geweest voor de patissier. De geur sijpelde door in elk gebak, met liefde en zuivel gemaakt. De patissier trok naar de stad en schoot zich jaren later door het hoofd. Iedereen bleef hem 'vissenkop' noemen.

Het gekakel en de lach van Maria doorwoelden de vrieslucht. Het geluid klom boven hun huisje in de vlooienroot en riep de burens naar hun achtertuin. De drie gezusters, Gust zonder benen, Wilfried en zijn moeder.

De kip draafde van achterdeur tot achterdeur. Over het plankier, tussen de witloofknollen, het afgesneden kruid van wortels. Het kieken trok een

sprintje in de scherpe bocht bij het achterhuis. Manu schoof uit over een plets ijsmodder. De drie gezusters, dikke dampen uitademend, kletsten zich op de billen. Toen Manu even later glibberde over de richel van het rioolputje, gilte Georgette, de jongste van de drie: 'Ik heb in mijn broek gepist. Emmanuel, stopt ermee of ik moet hier gaan dweilen.'

Manu gaf niet op. Hij rende achter de kip aan. Maria galoppeerde achter hem. Maria met haar graatmagere beentjes en het kleine bollige buikje. Tadadam, tadadam. Ze was in haar derde maand. De kip deed rikketik rikketik, maar dan veel sneller. Ge hoorde de stapjes bijna niet, zo snel trippelden de poten over de harde vriesgrond en de scheefgeslagen dalstenen. Manu liep als een boer op gladde kleigrond. Met opengesperde armen. Uiteindelijk dreef hij de kip in een hoek, maar het vleugelbeest gaf zich nog steeds niet gewonnen. Met een buitenissig hopje sprong het over de omheining op de kerkwegel. Daar hief het de vleugels, en stuikte tegen de grond.

Rotbeesten, dacht Manu, een kieken kan zich toch gewoon in de stoofpot leggen. Dood gaan we allemaal. Ge moet daar niet moeilijk over doen.

Met een riek probeerde hij de kip dichterbij de omheining te trekken. Zowel de riek als zijn armen bleken te kort. Hij zette Maria voetje om haar over de draad te helpen, maar hij voelde dat ze niet durfde.

Zij zette h m voetje. Manu pootte zijn kleiklompen in haar eeltige handen, verplaatste zijn gewicht, steunde op haar schouders. Hij gaf haar een klinkende kus en duwde zich omhoog. Maria gilde en loste Manus voeten. Zijn lijf schoof langs haar buikje. Zijn kin kletterde tegen haar schedel. De tranen sprongen in zijn ogen.

Nu kwamen de zusters niet meer bij. ‘Godverdomme, het is nog geen Nieuwjaar en we krijgen hier alleen vaudeville. Allee, Wilfried doe iets. Geziet dat ze sukkelen.’ Wilfried, zoals steeds in zijn schoon kostuum, draaide zich om en ging naar binnen.

‘Allee, hoe durft hij nu? Zoude gij uw koningszoontje niet wat manieren leren?’ kakelden de drie gezusters tegen Wilfrieds moeder.

Manu at niet graag kleine beesten. Een droog stuk borst of peuzelbotjes waren niet zijn ding. Toen hij nog op het kasteel van brouwer Maes werkte, werd hij uitgenodigd om haas te eten. In zijn koetsierskostuum aan de schone tafel in de schone plaats. Vanboven blinken, vanonder stinken. Stoelen, stijl Louis-te veel, tafellaken recht van het bleekveld en kristallen glazen.

‘Een glaasje rode wijn, Emmanuel? Dat past bij hazenvlees. Wist ge dat?’ vroeg madam Maes. Natuurlijk wist hij dat, hij leek niet op het achterste van

een varken. Rode wijn bij rood vlees, witte wijn bij bleek vlees en vis. Hij knikte tegen madam. Beleefd.

De haas werd verdeeld door madam.

‘Elk een stuksken en Ons Heer mag meekijken.’ Zijn bord werd doorgeschoven. Aardappelen, erwtes en wortels, een stuk haas met een beetje saus. Na een kort gebed schaatsten de messen over de borden en de vorken prikten gaten in het vlees.

Manu keek verstild naar zijn bord. ‘Madam, ’t is schaamtelijk dat ik het moet zeggen, maar ik lust geen haas.’ Hij had het beest een paar dagen in het washok zien hangen. De stank was niet te harden geweest toen hij daar met Maria scharrelde. Alle ogen draaiden zijn richting uit. Meneer, madam, de kinderen, een buur en zijn vrouw. Manu voelde de hardheid van het tafellaken. Als het aan de wasdraad hing, schoof het over uw vel gelijk een vlinderkusje. Op de tafel schuurde het je huid kapot.

‘Het is goed Emmanuel. Mijn smaak moet niet uw goesting zijn. Geef het bord terug, jongen.’ Madam meesmulde.

Twintig seconden later stond het bord opnieuw voor zijn neus. Zonder haas, met aardappelen, erwten en worteltjes en een vlek saus.

‘Madam, de haas heeft wel op mijn bord gelegen. Ik ga dat hier niet opeten.’ Het schaamrood steeg sa-

men met de rode wijn onder zijn oksels langs zijn oren naar boven.

‘Ola, Emmanuel krijgt chique manieren. Niet te hoog van de toren blazen, hé. ’t Is goed, ik laat een nieuw bord komen.’

Manu heeft nooit meer aan die tafel gezeten. Hij werd niet meer gevraagd en hij zou toch geweigerd hebben. Enkele weken later verliet Manu het kasteel en ging werken aan de dokken. Maria ging kinderkleedjes doorstikken in het naaiatelier in de stad. Een halfjaar daarna verwoestte een grote brand een vleugel van het kasteel.

Ik ben het. Sara.

Ik ga het kort houden.

Ziet ge die rij huizen? Godvergeten tussen twee dorpen. Waarom ze daar geplaatst zijn, moet ge u niet afvragen. Ze staan daar te scheelogen met vocht aan de fundering, tocht door elke kier en kale Canadese populieren als versiersel.

Gustje woont in het uiterste huisje links. Een klompenmaker, zonder benen. Zijn vrouw is met een Duits korporaaltje weggegaan na de Grote Oorlog.

Wilfried en zijn moeder. Het smalste huisje. Wilfried, een bescheten misdienaar van bijna zestien jaar, denkt dat zijn moeder onbevlekt ontvangen heeft. Een vader heeft hij nog niet gezien. Zij zwijgt erover.

Daarnaast drie zusters, Georgette, Josephine en Charlotte, elk getrouwd met een facteur, Gentil, Désiré en Arsène, in één klein huis, allen te gaar. Met een deftig hoopje kinderen. Eén groot kiekenkot.

Op de hoek houdt Monique café. In haar huiskamer. Haar vent kreeg een obus in zijn kloten tijdens de oorlog en keerde niet weer. In café De Donkere Wolk drinkt de baas meer dan 't volk.

Onze Emmanuel en zijn vrouw Maria wonen tussen de zusters en het café. Maria is in haar derde maand. De slet vertelde het me gisteren, vlak voordat Emmanuel, mijn godje, met gloeiend gekijf en geleuter me de kop afstak.

Een samenraapsel van volk dat god noch gebod kent. Ze kennen wel de woorden noodlot, piespot, duivenkot en hutsepot. Zelfs levensgenot, liefdesgrot en geleipot.

Het is zoals het is.

Goesting is goesting.